

Пуковник АНТУН КОЛУЊИЋ

ОСВРТ НА ЧЛАНАК „ОРГАНИЗАЦИЈА ИЗВОЂЕЊА КОМАНДНО-ШТАБНЕ ИГРЕ НА ЗЕМЉИШТУ“¹⁾

У наведеном чланку има неколико поставки које нису у складу са карактером ратних игара као форме рада у оперативној обуци и које не одговарају стварном извођењу ове обуке код нас, а ни целисходном методу њеног организовања и извођења. За разматрање неких питања организације и извођења ратних игара у чланку је узета као пример једнострана, једностепена командно-штабна ратна игра на земљишту по теми позиционе одбране армије. Један од узрока што је писац чланка, по нашем мишљењу, донео неколико погрешних закључака лежи баш у томе што овај пример није најпогодније изабран за наведена разматрања, иако основне неправилне поставке, међутим, не зависе од изабраног примера.

Поједине ауторове поставке нису досада биле примењиване у нашој наставној пракси, нити би их требало убудуће примењивати, а ево због чега:

Прво. Износи се мишљење и препорука да се командно-штабна ратна игра на земљишту може и треба да изводи по оперативно-тактичком задатку који је претходно решен на групном занимању.

За овакав начин рада наведени су ови разлози:

- он је „за садашње прилике поучнији и практичнији“;
- он се „сада примењује“;
- у овом случају „отпада не само израда задатка, већ и обука учесника у разради документације“;
- „извођење командно-штабне ратне игре по истом задатку који је прорађиван на припремном занимању смањује вријеме извођења и омогућава да тежиште у игри буде на рекогносцирању и динамици борбе“.

Ове разлоге треба подврћи анализи у погледу њихове основаности. Пођимо редом.

Основна карактеристика ратне игре уопште, па и командно-штабне ратне игре као посебне врсте, у томе је што се у њој сви учесници заједно и сваки посебно стављају у услове што је могућно сличније онима у стварној ратној ситуацији, а то првенствено значи:

— сваки се учесник налази на **једној одређеној дужности** према датој организацији и формацији оних команди које стварно учествују у ратној игри (нису замишљене), у датој оперативно-тактичкој ситуацији;

¹⁾ „Војно дело“, бр. 1, 1950 година.

— рад свих учесника заједно и сваког посебно одвија се у оквиру **одређеног, тзв. оперативног времена**, као што би се одвијао у стварној ратној ситуацији;

— рад свих органа команди и сваког појединца почиње на основу дате почетне оперативно-тактичке ситуације, у одређено оперативно време и развија се даље према развоју ситуације, **независно и без икаквих упутстава и потстрека наставног карактера од стране руководства ратне игре у његовој улози неутралне — да тако кажемо — наставне инстанце** (руководство, као што је познато, врши и улогу претпостављене команде у односу на противничке стране и као такво може давати упутства и потстицање за рад својим потчињеним органима, но само на начин и у оном обиму и смислу како би то стварно чинило у рату у таквој ситуацији);

— учесници се, начелно, упознавају са **почетном** оперативно-тактичком ситуацијом и својим борбеним задацима **онолико времена пре почетка ратне игре и на онај начин како би се то догодило и у ратној ситуацији**.

Ове основне карактеристике ратне игре условљавају одређени степен оперативне оспособљености учесника, одређену организацију и метод извођења ратне игре, као и могућност за реално одређивање обима и карактера наставног циља који се овом формом рада може да постигне.

Ако се ратна игра изводи по раније решеном задатку, било да је он решен потпуно или делимично, онда се губи битна карактеристика ратне игре по којој се она, као форма обуке, разликује од свих других форми, јер се учесници не стављају у ситуацију колико је више могућно сличну ратној, пошто је они од раније познају. Овакав начин рада не би се могао сматрати ратном игром у правом смислу речи, већ неком посебном формом рада која само личи на ратну игру и то више по начину извођења него по суштини. У оваквој форми рада биће, осим тога, смањено потребно лично интересовање учесника што ће, без сумње, негативно утицати на величину и квалитет наставног успеха, па би, према томе, и са гледишта наставне методичности и целисходности овакав начин рада био „непрактичан и непоучан“.

Иако у чланку није одређеније речено зашто би овакав начин рада био поучнији и практичнији „за садашње прилике“, могло би се закључити да садашњи степен оперативне оспособљености наших старешина не омогућава успешно извођење ратне игре по оперативно-тактичком задатку који није раније решен.

Ако, уопште речено, оперативна оспособљеност старешина није таква да би се с њима могла успешно изводити ратна игра у правом смислу, онда је правилније и целисходније да се ратна игра уопште не изводи док се они кроз друге форме обуке не припреме да би је успешно могли изводити. И не само то. Зашто се онда, у тако претпостављеном случају, узима за пример игра **на земљишту** где је рад учесника и руководства сложенији и услови за рад тежи, а не на карти где је посао много једноставнији и лакши? Правилно би било да се у припреми иде постепено, тј. да се од групних вежбања на карти, преко групних вежбања на земљишту, пређе на ратне игре на карти, потом на земљишту.

У нашим „садашњим приликама“ не постоје посебни разлози који би оправдавали извођење командно-штабних ратних игара по раније реченом задатку, када ни прве командно-штабне ратне игре 1946 године нисмо изводили на такав начин. Још мање је потребно сада, после више од четири го-

дине успешног и прогресивног извођења оперативне обуке, рачунајући ту и ратне игре сваке врсте.

Према томе, није тачно да се овакав начин рада код нас примењује приликом извођења командно-штабних ратних игара. Друга је ствар ако је у питању **штабна** ратна игра, која се може изводити, на пример, и по оперативно-тактичком задатку који је решаван на групним занимањима у претходном наставном периоду, а нарочито она питања која нису била обрађивана на групном занимању. Но, иако је овакав начин рада могућан, с обзиром на специјални карактер штабне ратне игре, ипак га треба сматрати као изузетак.

А зашто специјални карактер штабне ратне игре — како је напред речено — ипак допушта да се она може корисно извести по раније решеном задатку, за разлику од командно-штабне ратне игре где се таква могућност искључује?

У датом случају, када се у штабној ратној игри обрађује, на пример, само динамика борбе, штабни ће официри — као искључиви учесници у ратној игри — бити у свом раду потпуно стављени у нове борбене ситуације које ствара руководство ратне игре као неутрална инстанца у улози команданта и комесара јединица заступљених у игри. Те ситуације учесници игре не познају из ранијег решавања задатка и — што је најбитније — постављање нових ситуација у динамици и њихова оперативно-тактичка правилност не зависи од рада штабних официра те, према томе, оне као такве неће имати утицаја на наставну целисходност игре. У командно-штабној ратној игри, међутим, један део учесника налази се у улози командног састава јединица заступљених у ратној игри и у питању је њихово вежбање и усавршавање. Ако би се ратна игра изводила по раније решеном задатку у оквиру динамике борбе која није обрађивана на групном занимању, ипак се учесници командног састава не би налазили у условима што више сличним ратној ситуацији, јер они ситуацију од раније до детаља познају, систематски су је проучавали, предвиђали њен највероватнији развој у динамици борбе, створили многобројне комбинације и сл. Рад учесника командног састава у ратној игри састоји се највећим делом у доношењу одлука које, произлазећи из елемената тренутне оперативно-тактичке ситуације, непрекидно стварају нове ситуације или динамику борбе. Ако они те елементе познају од раније, онда наставна целисходност ратне игре губи прави значај за њихово усавршавање, јер у стварној ратној ситуацији они те елементе не би никада на такав начин и у таквом обиму упознали.

У прилог предложеног поступка, да се командно-штабна ратна игра изводи по раније решеном задатку, наводи се као један од разлога да у том случају отпада израда оперативно-тактичког задатка. Према досада изложеном мишљењу о наставном карактеру ратне игре ове врсте, овај разлог, очигледно, нема места у образлагању поступка који је у питању. Ако се узме да је постављање и обрада оперативно-тактичког задатка врло сложен посао (што и писац чланка наводи) и да задатак у извођењу оперативне обуке уопште претставља основ за рад, онда је, без сумње, и тај посао врло потребан и погодан начин за усавршавање одговорног руководства наставе и официра који сарађују на обради задатка. Они кроз тај посао повишавају своју оперативну оспособљеност, а тиме стичу боље услове и већу сигурност и за правилније руковођење наставом. Са наставног гледишта потребно је, дакле, да се постави и обради што више задатака, а не обратно. Иста је ствар и са

припремом учесника. Свакако је корисније да се они припреме за решавање двају или више различитих задатака и на разноликом земљишту, него за један, ако то остали услови и потребе службе дозвољавају.

Као последњи разлог наведено је да „извођење командно-штабне ратне игре по истом задатку који је прорађиван на припремном занимању смањује време извођења и омогућава да тежиште у игри буде на рекогносцирању и динамици борбе“.

Правилна је тежња да се приликом планирања командно-штабне ратне игре на земљишту, од укупно потребног времена што више одреди за извођење динамике. Из начина планирања ове ратне игре, по примеру датом у чланку, уочава се настојање како решити проблем да се ратна игра изведе у што краћем времену, смањујући време за припремни период операције (подношење реферата, доношење претходне одлуке, рекогносцирање, итд.), да би се добило довољно времена за извођење динамике, а да се притом ипак пређу све радње које обухватају операцију у целини. Решење проблема нашло се у неприхватљивој форми да се ратна игра изводи по раније решаваном задатку на групном занимању. Па и у овом случају за динамику је остао свега један од пет дана.

Овакво решење може се постићи ако се ратна игра изводи и по новом, посебном задатку, који није претходно решаван. Ствар је само у томе да се створи таква **почетна ситуација** у којој ће руководство у задатку дати учесницима, рецимо, претходну одлуку као готову, да би ратна игра могла отпочети с рекогносцирањем, како се то предлаже у наведеном примеру у чланку. На исти начин може се створити и таква почетна ситуација у којој је узето да је припремни период неке операције већ потпуно завршен и по којој ратна игра, уствари, отпочиње непосредним извођењем динамике. Какву ће почетну оперативно-тактичку ситуацију руководство створити у задатку за ратну игру, решава се за сваки конкретан случај на основу објективног стања оперативне оспособљености учесника и наставних циљева који се могу и треба да постигну.

Ратна игра, као виша и сложенија форма обуке, изводи се тек онда када су учесници за њу довољно оспособљени помоћу једноставнијих форми рада, првенствено на групним вежбањима на карти и на земљишту. Ове форме рада, по својим карактеристикама, много су погодније за оспособљавање старешина у радњама које обухватају организовање и припрему једне операције него за извођење њене динамике, а код ратне игре, нарочито када се изводи на земљишту, у том погледу ствар стоји обрнуто. Познато је да ратне игре на земљишту треба изводити тек пошто је постигнут потребан степен знања при вежбањима на карти и на групним вежбањима на терену, да на свим командно-штабним ратним играма на земљишту оперативно време треба да се поклапа са астрономским и да се цео рад штаба обавља непрекидно. Штабови треба да раде што би радили у борби, да избегавају шаблоне и отступања од начина и метода рада и командовања који су проверени у борбеној пракси. За време ових занимања, која треба да **отпочињу са динамиком борбе**, штаб има да ради са максималним оптерећењем и напрезањем, узимајући још од почетка висок темпо рада, јер рад на земљишту захтева много више времена због чега се на ратној игри најчешће изводи само једна етапа операције од неколико критичних момената.

Суштина ратне игре на земљишту, дакле, омогућава да се на њој најцелисходније обрађује динамика, а за успешно извођење динамике неопходан је услов да су учесници већ оспособљени на групним вежбањима и ратним играма на карти, не само у радњама које, према одређеној теми, у оквиру једне операције претходе њеној динамици, већ и за начин рада у току извођења динамике.

Из овог произлази да се извођењем ратне игре по раније решаваном задатку на начин изложен у чланку, уствари, не скрађује време њеног извођења за рачун стварања већег времена за динамику борбе, нити се тим самим тежиште преноси на динамику. Ако се на ратној игри жели да обради цела операција, тј. припрема (макар само од рекогносцирања) и динамика, у погледу временског трајања ратне игре сасвим је иста ствар да ли ће се ратна игра изводити по раније обрађеном или необрађеном задатку. Међутим, са гледишта наставне целисходности и карактеристика командно-штабне ратне игре на земљишту, предложени начин извођења ове врсте ратне игре, тј. по раније решеном задатку, не може се, очигледно, ни овим разлогом поткрепити.

Друго. Из неколико поставки у чланку могло би се закључити да се питање обраде докумената сматра као нешто изоловано од осталог рада штабова или појединаца и да се документима као таквим придаје претерано велика важност, било да је реч о теориском припремању учесника за ратну игру, било о њиховом практичном раду у процесу извођења ратне игре. На пример:

„Припрема командно-штабне ратне игре, углавном, обухвата: састављање задатака, обуку учесника у разради документације и обуку руководства и посредничког апарата“. (Страна 101, први став одозго).

Из овога произлази да се припрема учесника своди само на обуку у обради докумената што је, без сумње, недовољно. Учесници треба првенствено да се припреме у сигурном познавању правилских и теориских начела уопште према изабраној теми за ратну игру, а затим у целисходној техници обављања штабне службе. И једно и друго је неопходан услов да би се у једном конкретном случају, у форми ратне игре, могли успешно да обрађују и документи. Обрада докумената није сав и једини посао учесника. Документи само одражавају у писменој форми коначне резултате читавог претходног процеса стваралачког рада појединаца или колектива, повезаног по времену и надлежности, у једној одређеној конкретној ситуацији, а који се огледа у разноврсном размишљању, предвиђању, закључцима итд. Споредна је форма тог писменог изражаја који претстављају документи, а битно је њихова суштина и садржај. Према томе, обука у обради докумената, узета изоловано од осталог претходног рада у једној оперативно-тактичкој ситуацији, може се остварити само у познавању њихове формалне, најмање важне стране. Формална страна докумената прилагођава се организационој структури сваке посебно узете армије, степену опште оспособљености њеног старешинског кадра и др., а обухвата познавање прописа којима се одређује: врста и намена писмених докумената које треба обрадити у појединим оперативно-тактичким радњама, ко их обрађује, до ког оперативног времена, коме се достављају, у каквој се форми и у колико примерака израђују и сл. Ако се, дакле, припрема учесника за ратну игру сведе само на „разраду документације“, она ће се нужно и једино морати да креће у границама упознавања формалних карактеристика појединих докумената, а то је сигуран пут којим

документи постају јалова сврха сами себи с тенденцијом сталног нарастања, претварајући се тако у велику сметњу и кочницу правилног усавршавања штабних официра и правилног рада штабова.

На стр. 106, у трећем ставу одоздо, каже се ово: „Ако бисмо тежиште у плану игре поставили на динамику борбе, онда би, по нашој претпоставци (трајање вјежбе 5 дана), могли план разрадити овако: први дан — рекогносцирање, други дан — документација, трећи и четврти дан — динамика“.

И овде се рад на документима узима изоловано, у једном дану, као да га уопште нема у току динамике борбе. И не само то. Да ли се тога дана основни задатак штабова и трупастаји само у обради докумената да би се то и у плану извођења игре требало тако формулисати? Није обрада докумената једина и најважнија ствар којој треба посветити цео други дан по завршеном рекогносцирању, јер тога дана, без сумње, треба решавати и много важнија питања, као: извршење регруписавања и смена трупа, организација садејства на земљишту, организација извиђања, контрола готовости одбране и др., тако да би документи, у тим пословима, претстављали само помоћно, трансмисионо средство за сигурније извршење одлука старије команде по тим питањима.

Имајући у виду сврху и суштину докумената, било би, такође, неправилно претпостављати да се они не обрађују у току динамике борбе. Сређивање и уопштавање прикупљених података, састављање разноврсних извештаја у циљу саопштавања одоздо навише и обратно, организовање увођења у борбу других ешелона или покретне групе код крупнијих јединица, итд., захтева напоран рад од целокупног састава штаба који се, на крају, мора, овако или онако, писмено формулисати. Динамика се у ратној игри не састоји само од низа кратких одлука команданата и комесара јединица, као што се то доста често догађа у наставној пракси, при чему цео штаб остаје скоро без икавог посла, јер се сматра као нормално да је ратна игра за официре штаба, углавном, завршена чим отпочне динамика. Било би веома штетно и једнострано ако би се у систему усавршавања старешина и штабова много више пажње посвећивало припремном периоду неке операције, него њеном извршењу које је, у савременим условима, врло неизвесно и надасве динамично и по високом степену и по великом размаху и зато сложеније и судбоносије, како у односу на делатност целе команде која руководи операцијом, тако и на коначни успех.

Да се питање обраде докумената у ратној игри сматра као најтеже и као велика сметња у раду, види се и по томе што аутор чланка, говорећи о изради плана извођења игре, напомиње да план мора да буде реалан у односу на време потребно за обраду појединих питања, а нарочито у односу на питање обраде докумената. Стога препоручује да се обрада докумената што више смањи и у плану предвиди само они документи „које је могуће у кратком временском периоду солидно обрадити и проконтролисати квалитет обраде.“ Ако је правилно да се приликом извођења командно-штабне ратне игре на земљишту, оперативно време поклапа с астрономским и да уствари траје колико би трајало у рату — о чему је раније опширније говорено — онда нема потребе да се укида израда било којег документа. Проблем обраде докумената, уколико постоји, не може се решити произвољним укидањем већег или мањег броја докумената, већ солидним познавањем њихове суштине и упрошћавањем њихове формалне обраде. Да би се ово постигло, баш у рат-

ним играма и другим формама обуке потребно је обрађивати сва документа, онаква каква су данас прописана или уобичајена, па практичним путем проверавати њихову целисходност и на основу стеченог искуства предлагати потребне измене.

Ако би се у току извођења једне ратне игре укинула обрада макар и извесног броја докумената, у чему ће се онда и на који начин, у крајњем резултату, у потпуности конкретизовати обимни рад штабова и штабних официра, као и њихова функција управљања трупима у датој борбеној ситуацији, и да ли ће ратна игра, као форма обуке, бити од највеће могуће користи за њихово усавршавање? Очигледно је да се на ово питање не може дати позитиван одговор, јер је обрада докумената неопходна нужност. Ако је у рату нормално да се обрада појединих докумената не може произвољно одбацити, онда је јасно да официре још за време мира треба вежбати у обради докумената како би своју функцију у стварној ратној ситуацији могли успешно обављати и на време (којег у рату никада неће бити на претек).

И још нешто. Као један од разлога да се у ратној игри обрађује смањени број докумената наводи се потреба стварања реалне могућности за контролу обрађених докумената у погледу њиховог квалитета. Прописима Ратне службе штабова предвиђено је да се сваки документ одобрава потписом одређеног старешине, што, свакако, не значи да је то предвиђено само ради формалних разлога. Према томе, у ратној игри је прегледање и потписивање израђених докумената врло одговоран део функције надлежних органа, као што ће то бити и у стварној ратној ситуацији. Ако би се у извођењу ратних игара за обављање овог посла стварао вишак времена на рачун смањивања броја докумената, онда би се без оправдане потребе одустајало од основног принципа да се ратна игра колико је могуће више приближи ратним условима у којима се морају обрадити и савесно прегледати сви прописани документи. Ако се у ратним играма документи не прегледају него само формално потписују, а то је у пракси редован случај, онда тако неправилан рад није разлог да се учини друга неправилност једноставним укидањем обраде извесног дела докумената. У крајњој линији и овакав поступак показује да се питање обраде докумената не може посматрати као неки посао који је издвојен из општег механизма потребног за правилан рад команди и за правилно дејство трупа.

Треће. Иако је у чланку узета за пример једнострана, **једностепенa** **армиска** ратна игра, ипак се за извођење организације садејства и динамике, према тексту на стр. 105 (трећи и други став одоздо), препоручује формирање три импровизована **штаба дивизије** од официра штаба армије. У овом случају, с чисто формалне стране, није нимало јасно зашто је онда изабрана једностепенa ратна игра која се, уствари, већим делом изводи као двостепенa? Према постављеном циљу који писац жели да постигне импровизовањем другог степена у ратној игри, свакако би било боље и поучније да је ратна игра одмах од почетка солидно организована као двостепенa.

У погледу практичног остварења овако препоручене комбинације ратне игре не постоји реална могућност. Ево зашто.

Ако оставимо по страни питање на којој су функцији и која ће питања организације садејства радити у штабу армије они официри од којих ће се, према налажењу, импровизовати штабови дивизија, постављају се ова основна питања:

Могу ли овако састављени и неприпремљени штабови дивизија стварно и правилно организовати садејство на земљишту и учествовати у динамици, ако пре тога нису сами вршили рекогносцирање, донели коначну одлуку, издали заповест и извршили остале претходне послове?

Како се замишља прилагођавање већ извршених организациско-техничких припрема за једностепену ратну игру на земљишту, а затим и прилагођавање целокупног оперативно-тактичког задатка и елабората руководства, броја посредника и њихове припреме, итд. — новом захтеву да се у току ратне игре, која је припремљена и која је почела као једностепена, у извесном моменту пређе на двостепену?

Уствари, ово би била комбинавана ратна игра у којој се рекогносцирање изводи једностепено, а све остало двостепено, и зато би она у целини више била двостепена него једностепена. Не види се ни по чему какви су стварни разлози да се једино рекогносцирање изводи као једностепено, а остали, већи део ратне игре да се **импровизује** као двостепени.

Очигледно је да је оваква комбинација ратне игре супротна наставној целисходности и методичности, затим суштини ратне игре као форме обуке, и да се, као таква, не може ни образложити ни остварити. Уосталом, писац чланка, предлажући овакав поступак, сам себи противречи, јер на стр. 101 (претпоследњи став), сасвим оправдано, оштро устаје против „крпљења“ штабова на брзу руку и захтева солидну припрему учесника и саме ратне игре.

Четврто. Предвиђа се и препоручује да се после одржане ратне игре на земљишту, која је узета за пример, изврши и теренско путовање и то само **с основним руководством ратне игре.**

Зашто је потребно путовање кад је ратна игра извођена на земљишту? Осим тога, руководство је излазило на земљиште и приликом постављања задатка и приликом припремања ратне игре. Ако је путовање ипак потребно, зашто се на њега не воде и учесници ратне игре који нису имали могућности да се са земљиштем упознају више или бар онолико колико и руководство, јер најзад, ратна се игра изводи ради учесника, а не ради руководства?

У чланку се извођење теренског путовања образлаже потребом да се „проуче основна питања дејства сопствених и противничких снага и да се на тај начин разјасни све оно што је у динамици борбе остало неразјашњено или нерјешено“. Ако руководство ратне игре није још у току њеног припремања проучило и разјаснило **основна питања** дејства обеју страна за динамику коју је у плану ратне игре предвидело, онда се заиста може догодити да њему и у динамици борбе и после ње остане много штошта неразјашњено. То је онда недостатак солидности у припреми ратне игре и самог руководства, а нипошто није разлог да се због тога иде на теренско путовање. Ако се, пак, овде мислило на „неразјашњена или нерешена“ питања из оног дела динамике који се у ратној игри није обрађивао, онда је целисходније да се ратна игра продужи за онолико времена колико се предвиђа да би трајало теренско путовање и тада би од тога имали користи сви учесници, а не само руководство. У овом случају потврдила би се потреба, о којој је раније говорено, да се, наиме, ратне игре на земљишту треба да изводе у оквиру динамике борбе у току целог времена предвиђеног за трајање ратне игре.

Теренско путовање има свог значаја када је у питању командно-штабна ратна игра која је извођена по карти па се, с обзиром на њену важност из било којих разлога, покаже као корисно и целисходно да се решења донета по карти провере и на земљишту. На теренско путовање требало би, начелно, да пође цело руководство и сви учесници ратне игре, али ће због разних техничких разлога редовно бити случај, нарочито ако је ратна игра била већег размера, да се на путовање поведе ограничен број старешина, углавном вишег положаја.

Пето. На стр. 105 (четврти став одозго) тврди се да је приликом решавања оперативно-тактичког задатка на групном занимању немогуће на земљишту обрађивати питања као што су рекогносцирање, организација садејства и динамика борбе. Истина, овај се случај може догодити, но само онда ако земљиште по коме се задатак решава буде толико удаљено од места где се обавља групно занимање да је одлазак учесника на земљиште практично онемогућен па се цео рад мора да сведе само на карту. Иначе, групно занимање као форма обуке омогућава да се старешине и у тој форми рада вежбају по свима питањима из оквира једне операције, било да се задатак решава на карти или на земљишту, само што је метод извођења обуке прилагођен могућностима које проистичу из карактеристика групног занимања као посебне форме рада,

Без сумње је да се групно занимање не може упоређивати са ратном игром у смислу изједначавања, јер као посебне форме рада и једна и друга имају своје специфичности и предности. Групно занимање, као нижа форма обуке, има, поред других, и ту општу предност што се помоћу њега остварује претходно увежбавање старешина и на карти и на земљишту, као неопходан услов да се с њиме може успешно изводити ратна игра као виша форма рада.

Шесто. Има неколико израза и термина из области ратних игара који су у пракси уобичајени, а који се могу заменити бољим у духу нашег језика.

На пример:

- место „документација“ — боље је „документи“;
- место „проигравати задатак“ — боље је „решавати задатак“;
- место „проиграти варијанту решења задатка“ — боље је „обрадити варијанту решења задатка“;
- место „проиграна динамика“ — боље је „изведена динамика“;
- место „прорада појединих питања“ — боље је „обрада појединих питања“;
- место „план спровођења (провођења) игре“ — боље је „план извођења игре“;
- место „играјући штаб“ — боље је „учествујући штаб“ или „штаб који учествује“;
- место „играјући“ (у смислу: старешине које учествују у ратној игри — у једнини или у множини) — боље је „учесник“, „учесници“;
- место „командно-штабна игра“, „игра“ — боље је „командно-штабна ратна игра“, „ратна игра“.